

Безпека життєдіяльності людини у сучасних умовах

[Є. Ящеріцин]

#4 от 21.03.2014

Всі аспекти цієї проблеми розглянули учасники п'ятої Міжнародної науково-методичної конференції «Безпека людини у сучасних умовах» та XV Регіональної студентської наукової конференції «Харківщина, студентство, екологія», що були проведені в грудні 2013 року на базі нашого університету. Цього року заходи були присвячені 50-річчю кафедри «Охорона праці та навколишнього середовища» НТУ «ХПІ», яка є одним із співзасновників та організаторів конференції і громадської організації «Спілка фахівців із безпеки життєдіяльності».

Вітав учасників конференції проректор з науково-педагогічної роботи НТУ «ХПІ» професор В.О. Кравець, він відзначив важливість цього заходу у Харкові та Україні. Із привітаннями та доповідями на цьому засіданні виступили – начальник відділу профілактики управління виконавчої дирекції фонду соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань України у Харківській області, головний страховий експерт з охорони праці І.Д. Шулятева, декан МТ факультету НТУ «ХПІ» професор М.А. Погрібний, завідувач кафедри «Охорона праці та навколишнього середовища» НТУ «ХПІ» професор В. В. Березуцький та інші.

Організаторами конференції були: Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Управління виконавчої дирекції фонду соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань України в Харківській області, Головне управління освіти і науки Харківської обласної держадміністрації, Обласна рада з питань безпечної життєдіяльності населення, Європейська асоціація з безпеки, Харківська обласна громадська організація «Спілка фахівців із безпеки життєдіяльності».

Перед початком роботи конференції відбулося урочисте нагородження грамотами вчителів середніх навчальних закладів, які були керівниками учнівських робіт, що отримали призові місця в конкурсі «Безпека очима дітей». Його провела в квітні – травні 2013 року серед

школярів Харкова і області Мала академія безпеки життєдіяльності, яка є структурним підрозділом «Спілка фахівців із безпеки життєдіяльності».

У роботі Міжнародної науково-методичної конференції «Безпека людини у сучасних умовах» взяли участь 232 (254 у 2012 р.) фахівці та заслухано 177 (162 у 2012 р.) доповідей, у тому числі 98 (88 у 2012 р.) за участю магістрів, студентів та аспірантів із 32 вищих навчальних закладів освіти (28 у 2012 р.).

Вперше в роботі XV Регіональної студентської наукової конференції «Харківщина, студентство, екологія» брали участь студенти спеціальності «Охорона праці» НТУ «ХПІ», (гр. МТ-53) М. Максименко, К. Неклюєнко, Є. Соловійова, О. Буров, А. Винник, перший набір на яку відбувся у 2013 році.

Як і на минулих конференціях, велику зацікавленість учасників та гостей викликала виставка видань, присвячених проблемам безпеки життєдіяльності, підготовлена головним бібліографом В.І. Куліш, М.О. Кругловою та Л.В. Пилипенко – співробітниками науково-технічної бібліотеки НТУ «ХПІ».

У матеріалах V Міжнародної науково-методичної конференції «Безпека людини у сучасних умовах» та XV Регіональної студентської наукової конференції «Харківщина, студентство, екологія» відображені проблеми безпеки підприємств, сільського господарства, транспорту та навколишнього середовища, безпеки людини у сучасних умовах, моніторингу навколишнього середовища, ролі інформаційних та експертних систем у вирішенні питань безпеки життєдіяльності, а також висвітлена робота Спілки фахівців з безпеки життєдіяльності. Заслухавши та обговоривши пленарні та секційні доповіді, учасники конференції визначили важливість та пріоритетність питань безпеки життєдіяльності людини у сучасних умовах. Значення цих питань підсилюються при дії економічної та суспільно-політичної кризи в Україні, яка на той момент була викликана рішенням керівництва держави тимчасово відмовитись від підписання договору про асоціацію з Євросоюзом.

У доповіді на конференції професора В.В. Березуцького було зазначено, що в Україні показники смертності серед молоді в три рази гірші, ніж середньостатистичні показники в європейських країнах, від отруєння ж алкоголем у нашій державі молоді люди помирають у 16 разів частіше. За даними дослідження, третина української молоді має зайву вагу. Загалом за останні десять років українців віком від 15 до 35 років поменшало майже на 2%. І в найближчому майбутньому, згідно з даними демографічної науки, ситуація не зміниться. За рівнем смертності Україна посідає перше місце в Європі. У доповіді зазначено, що навіть тодішній міністр молоді й спорту Р. Сафіллін вважав катастрофічним загальний рівень здоров'я населення України. Вони (показники стану здоров'я) просто катастрофічні. Він констатував відсутність фізичної культури в Україні, а також те, що тривалість життя людей в Україні у порівнянні з європейськими країнами нижча на 12 років, та на 16–19 років у порівнянні з Японією.

У доповіді професора, д. м. н. Н.Б. Волненко (Харківський національний автомобільно-дорожній університет) наведена статистика вживання наркотиків в Україні. Так, офіційно нараховують близько 500 тис. наркоманів, з них 171,6 тис. вживають наркотики регулярно. Наведено також дані ВОЗ, що у випадку перевищення кількості наркоманів 7% населення

країни розвиваються незворотні процеси дегенерації населення. На жаль, в Україні кількість наркоманів наближається до цієї небезпечної цифри (зараз це близько 6,5%). Ситуація з тютюнопалінням також є жахливою. В Україні, яка займає 17 місце в світі за кількістю курців, палять кожен другий чоловік і кожна п'ята жінка; всього в країні нараховується близько 9 мільйонів активних курців, що складають третину всього працездатного населення; щорічно до їх числа долучається не менше 100 тис. українців. Наша держава займає друге місце в світі за кількістю викурених цигарок на одного громадянина; розрахунки Всесвітнього банку свідчать, що економічні збитки України від тютюну складають близько 2 мільярдів доларів щорічно; за офіційною статистикою, щороку від хвороб, пов'язаних з курінням, помирає 120 тис. людей.

У виступі представника Фонду соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань І.Д. Шулятевої було відзначено, що на підприємствах України продовжуються випадки травматизму та загибелі працівників. Так у першому півріччі 2013 року до робочих органів виконавчої дирекції Фонду надійшло 5601 повідомлення про нещасні випадки на виробництві, в яких постраждало 5740 осіб, в т. ч. 751 – із смертельним наслідком. За звітний період страхові експерти (інші представники Фонду, які виконують їх обов'язки) взяли участь у роботі комісії з розслідування: 98 групових нещасних випадків; 324 нещасних випадків із смертельним наслідком; 470 випадків смерті на підприємстві; 827 нещасних випадків з можливою інвалідністю; 4117 інших випадків. За I півріччя 2013 року у порівнянні з аналогічним періодом 2012 року кількість професійних захворювань збільшилась на 7,6%, або на 203 випадки (з 2684 до 2887). Найбільша кількість професійних захворювань зареєстрована в Донецькій (30,7%), Луганській (26%), Дніпропетровській (17,7%) і Львівській (13%) областях. Кількість профзахворювань у цих областях складає близько 87% від загальної кількості по Україні. Значне зростання професійних захворювань відзначається в Донецькій області – на 42 випадки (з 388 до 430), Львівській – на 73 випадки (з 137 до 210), Луганській – на 15 випадків (з 334 до 349), Харківській – на 9 випадків (з 22 до 31), Сумській – на 7 випадків (з 20 до 27). Вагомими причинами формування несприятливих умов праці у галузях економіки залишаються недосконалі технології, використання застарілого обладнання, машин і механізмів та їх несправність, неефективність та невикористання засобів захисту працюючими, порушення правил охорони праці, режимів

праці і відпочинку. У структурі професійних захворювань перше місце належить хворобам органів дихання – 70% від загальної кількості по Україні (понад 2031 випадок). На другому місці – захворювання опорно-рухового апарату – 19% (радикулопатії, остеохондрози, артрити, артрози – понад 539 випадків). Третє місце залишається за хворобами органів слуху – 4% (106 випадків), четверте за вібраційною хворобою 3% (96 випадків). Україна продовжує страждати від пожеж, так, протягом 7 місяців 2013 року в Україні зареєстровано 35938 пожеж проти 42973 минулого року, що менше на 16,4%. Кількість людей, загиблих унаслідок пожеж, зменшилась на 15,7% і склала 1385 проти 1643. Кількість травмованих на пожежах зменшилась на 18,8% і склала 881 проти 1085. Матеріальні втрати, завдані пожежами, склали 1 млрд. 652 млн. 352 тис. грн., з яких прямі збитки становлять 384 млн. 261 тис. грн., а побічні – 1 млрд. 268 млн. 91 тис. грн.; причому питома вага прямих збитків зменшилась на 35,3%, а побічних – на 22,5%. За звітний період в Україні в середньому щодня виникало 170 пожеж, унаслідок яких гинуло 7 і отримувало травми 4 людей, вогнем знищувалося або пошкоджувалося 59 будівель і споруд та 10 одиниць транспортних засобів; щоденні матеріальні втрати від пожеж становили 7,8 млн. грн.

Безумовно, питання, порушені на конференції, не оминули і вектору розвитку України. Так, курсант академії внутрішніх військ Р.С. Михальський, наводячи переваги та недоліки курсу на вступ до ЄС, схилився до думки про недоцільність цього кроку. На момент написання тез він вважав, що для остаточного вирішення цього питання необхідно провести референдум. Від побиття студентів у Києві, що виступали за підписання асоціації з ЄС спецпідрозділом МВС «Беркут», до відкриття конференції пройшло лише кілька днів, проте у доповіді курсанта академії внутрішніх військ О.В. Лободи чітко сказано що «вона (сила) не повинна перевищувати міри, необхідної для виконання покладених на міліцію обов'язків і має зводитись до мінімуму можливості завдання шкоди здоров'ю правопорушників та інших громадян», перелічено, у яких випадках працівники міліції мають право застосовувати вогнепальну зброю, а також зазначено, що «забороняється застосовувати і використовувати вогнепальну зброю при значному скупченні людей».

Спілка фахівців вважає, що таких негативних результатів могло бути менше, якби у країні більше приділяли уваги до питань навчання основам безпеки у середніх та вищих навчальних закладах України. Багато часу доводиться витратити НМК МОН України на відстоювання нормативів та наказів щодо навчання за напрямом «Безпека життєдіяльності». Слід зазначити, що впровадження відповідного наказу не тільки гальмується (є навіть спроби його відміни), причому у деяких вищих навчальних закладах освіти він взагалі не виконується.

З метою координації освітньо-наукової діяльності ВНЗ України, що готують фахівців із напрямку БЖДЛ, учасники конференції вважають за доцільне продовжити практику проведення науково-методичних конференцій «Безпека людини в сучасних умовах», причому Спілка фахівців з безпеки життєдіяльності буде ініціювати проведення наступної конференції в 2014 році теж у НТУ «ХПІ».

Учасники конференції постановили зосередити увагу на розвитку та зміцненні контактів із фахівцями, які працюють у напрямку безпеки життєдіяльності в Харкові та його регіоні, інших

містах та регіонах України, представляють інші країни та асоціації. Зважаючи на міжнародне значення вирішення проблеми безпеки життєдіяльності людини, необхідно знайти державні механізми щодо залучення спонсорів, які б допомагали фінансово у проведенні Міжнародних студентських олімпіад, та засобів, що змогли б висвітлити на потрібному рівні ініціативу Міністерства освіти і науки України щодо конкретних заходів з питань покращення безпеки людини у світі.

Завершилась конференція урочистим нагородженням значної кількості її учасників, у тому числі студентів та аспірантів, грамотами НТУ «ХПІ» та листами подяки Спілки фахівців з безпеки життєдіяльності за активну науково-методичну роботу в цій галузі.

За дорученням Спілки фахівців з безпеки життєдіяльності, к. т. н., доцент кафедри «ОП та НС» НТУ «ХПІ» Є. Ящерицин.